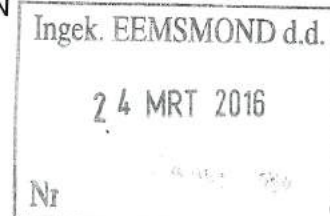

Ons kenmerk: 2016.00790
Onderwerp: Jaarrekening 2015
Gemeenteschappelijke Regeling
Groningen Seaports
Bijlage(n): Programmaverantwoording en
jaarrekening 2015 Groningen Seaports

Gemeenteraad van Eemshaven
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

Delfzijl, 11 maart 2016

Geachte Raad,

J.C. Maartyn

Op grond van artikel 31.1 van de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports, biedt het dagelijks bestuur u hierbij de door de registeraccountant gecontroleerde rekening over het afgelopen boekjaar aan.

Bij het opstellen van de jaarrekening is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw van voorgaande jaren. Daarmee wordt de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren vergroot. Tevens voldoet de indeling aan de BBV en wordt voldaan aan de wettelijke vereisten van de verslaglegging.

Het resultaat over 2015 bedraagt € 404.000 en kan worden toegevoegd aan de algemene reserve. Begroot was een tekort van € 191.000.

Voor een verdere toelichting hiervan verwijzen wij u graag naar de inhoud van bijgevoegde concept "programmaverantwoording en jaarrekening 2015".

Vervolprocedure

Door toezending van dit document, brengen wij u in de gelegenheid het om eventuele gevoelens en bezwaren tegen de jaarrekening kenbaar maken aan het Algemeen Bestuur. De definitieve vaststelling van de jaarrekening wordt dan voorzien in de vergadering van ons Algemeen Bestuur op 22 juni van dit jaar. Om uw eventuele gevoelens en bezwaren mee te kunnen nemen in de definitieve besluitvorming, dient uw reactie voor 15 juni door de secretaris van het Algemeen Bestuur te zijn ontvangen.

U kunt deze digitaal zenden aan: A.swart@Groningen-seaports.com

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de
GR Havenschap GRONINGEN SEAPORTS

A. A. Swart
Secretaris

Programma-verantwoording en Jaarstukken 2015
GR Havenschap Groningen Seaports

Groningen Seaports · Handelskade Oost 1 · Postbus 20004 · 9030 FA Delfzijl

☎ 0596-640400 ☎ 0596-630464 www.groningen-seaports.com

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Jaarverslag	4
2.1 Programmaverantwoording	4
2.2 Paragrafen	5
2.2.1 A. Lokale heffingen	5
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	11
2.2.4 D. Financiering	11
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	14
2.2.6 F. Verbonden partijen	15
2.3 Balans per 31 december 2015	17
2.4 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2015	19
2.5 Toelichtingen	20
2.5.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	20
2.5.2 Toelichting op de balans per 31 december 2015	23
2.5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2015	29

Ter identificatie

2

Ernst & Young Accountants LLP
 Building a better working world

1 Inleiding

Voor u ligt de Programmaverantwoording 2015. De vaststelling van deze Programmaverantwoording is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 juni 2016.

De programmaverantwoording is ingedeeld in twee delen:

- Jaarverslag (bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen)
- Jaarrekening 2015

Verzelfstandiging Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports verzelfstandigd en zijn de activiteiten ondergebracht in de N.V. Groningen Seaports. De gemeenschappelijke regeling (GR) treedt op als aanhouder van de N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering.

Borgstelling door de GR

In het kader van de verzelfstandiging per 1 januari 2013 is besloten dat de GR voor een lange termijn (2033) borg staat voor de financiering van de NV (€ 290 mln.) en derivaten. De GR ontvangt hiervoor een zogenaamde safe-harbour premie zodat er geen sprake is van staatssteun. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR. Op termijn kan Groningen Seaports N.V. zelfstandig financiering afsluiten zodra de bancaire ratio's op orde zijn.

Publieke taak

In de verzelfstandigingsovereenkomst zijn specifieke afspraken gemaakt voor de uitvoering van de publieke taak door Groningen Seaports NV. Jaarlijks betaalt de GR hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V.

2 Jaarverslag

Het jaar 2015 was het jaar waarin de GR een start heeft gemaakt met zetten van stappen die er voor moeten zorgen dat de beoogde effecten van de verzelfstandiging ook daadwerkelijk worden behaald. Zo is er een start gemaakt met het opstellen van een aandeelhoudersstrategie. Vaststelling wordt voorzien in de eerste helft van 2016. Een dergelijke strategie moet helpen om de positie van de GR als aandeelhouder nader te concretiseren.

Door het aanstellen van een externe secretaris van het AB en DB medio 2015 krijgt de nieuwe rol van de GR steeds meer vorm.

Hierna wordt via de programmaverantwoording en de paragrafen verantwoording afgelegd over de realisatie van het bij de begroting 2015 voorgenomen beleid in het jaar 2015.

2.1 Programmaverantwoording

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten in de GR Havenschap Groningen Seaports, behoudens de taken als aandeelhouder, borgsteller en uitvoering publieke taak. Daarom wordt één programma "Havenschap Groningen Seaports" geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, daar bij GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

Tevens is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van het geraamde bedrag 'onvoorzien' opgenomen, omdat deze eveneens niet relevant en niet van toepassing zijn.

De Raambegroting 2015 is tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van 2 juli 2014 vastgesteld. Het begrote resultaat bedraagt +/- € 190.600. Het werkelijke resultaat bedraagt € 403.794. Het verschil in het resultaat wordt veroorzaakt doordat in 2015 de rente deelnemers, rente overige en administratieve kosten over de jaren 2013 t/m 2015 op basis van in 2015 gemaakte afspraken door Groningen Seaports N.V. is vergoed (*toelichting op overzicht baten en lasten blz. 22*).

Ter identificatie

4

Ernst & Young Accountants LLP

 Building a better working world

2.2 Paragrafen

Op grond van het Besluit en Verantwoording (BBV) dient zowel in de begroting als in de programmaverantwoording een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmaverantwoording zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

2.2.1 A. Lokale heffingen

GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Voor deze uitvoering van de publieke taken geldt het volgende:

Een van de taken van Groningen Seaports N.V. is gericht op vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in onze havens. Het Nautisch Service Centrum fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde havenbeheersverordening.

In de 'Algemene voorwaarden Zee- en Binnenhavengeld Groningen Seaports N.V. 2015' en in het 'Reglement Kade- en Ligplaatsgeld Groningen Seaports N.V. 2015' en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft. De havenmeester van Groningen Seaports is door de Vereniging van Havenmeesters uitgeroepen tot havenmeester van het jaar 2015.

André de Bruyn, havenmeester van 2015

Het juryrapport spreekt over een nauticus is hard en nieren, die weloverwogen te werk gaat en alle zaken tot in de puntjes uitzoekt. André is een man die je niet voor de troepen zal zien uitlopen maar heeft wel alles op een rijtje staan en vanaf de zijkant regelt hij alles netjes. Na een lange carrière op zee, werd het een walbaan bij P&O, later de scheepvaartinspectie en nu de havenmeester van Groningen Seaports.

Zo ook werd het congres op de Maasvlakte en aan boord van de Pride of Rotterdam tot in detail geregeld en perfect uitgevoerd. Maar ook was André er toen de VHN hem 4 jaar geleden vroeg het stokje over te nemen als voorzitter. In zijn eigen bescheiden stijl heeft hij de VHN verder geloodst en hij heeft alles kunnen overdragen aan Ruud Verhulst.

De VHN leden stonden unaniem achter het besluit van de commissie en feliciteerden André tijdens het diner aan boord van zijn 'oude' schip de Pride of Rotterdam. (bron: website vereniging van havenmeesters)

2.2.2 B. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandvermogen moet een relatie worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs (€ 198 mln) komt te liggen. Hierbij gaat het met name om een impairmentrisico; dit betreft het risico dat sprake is van een duurzame waardevermindering van de materiële vaste activa van Groningen Seaports N.V.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22.006.000 niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V.

3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V.; dit betreft:
- a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (€ 268 mln) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en
 - b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100 mln) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V.

Uit het bovenstaande blijkt dat de risico's van de GR Havenschap Groningen Seaports nauw samenhangen met de risico's van Groningen Seaports N.V. Het risicomanagementbeleid van de GR Havenschap Groningen Seaports wordt dan ook grotendeels bepaald door het risicomanagementbeleid van haar dochter Groningen Seaports N.V. Hierna wordt kort uiteengezet wat het risicomanagementbeleid van Groningen Seaports N.V. is en waaraan op het gebied van risicomanagement gewerkt is in 2015.

Risicomanagementbeleid Groningen Seaports N.V.

Het beleid dat Groningen Seaports N.V. voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de interne nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

Het belangrijkste doel dat Groningen Seaports N.V. wil bereiken is:

Continu actueel inzicht verkrijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van onze ambitieuze doelstellingen en het uitvoeren van onze processen en met dit inzicht de risico's zodanig beheersen en beheren dat uitvoering van onze processen en de realisatie van onze doelen niet in gevaar komt.

Onderdeel van het risicomanagement is de verslaglegging over de risico's en in welke mate deze beheerst worden. Periodiek wordt verantwoording afgelegd aan de directie en het MT over belangrijke project- en procesrisico's en de beheersing daarvan in de vorm van een auditrapportage.

Daarnaast vindt jaarlijks een controle plaats door de extern accountant gericht op de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. De accountant rapporteert hier jaarlijks over aan de directie en het MT.

Voor een deel van de geïdentificeerde risico's zijn niet of nauwelijks beheersmaatregelen van toepassing. Het gaat hierbij voornamelijk om concernrisico's. Om te vertalen in hoeverre Groningen Seaports N.V. in staat is om de financiële gevolgen bij het voordoen van deze risico's op te vangen, wordt periodiek een vertaling gemaakt naar het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V.

Concernrisico's

Bij de exploitatie van de NV is er sprake van diverse risico's die, als ze zich voordoen, direct impact op het eigen vermogen kunnen hebben. Het te voeren beleid houdt rekening met verschillende scenario's op basis van een risico-inventarisatie.

Het soort risico's dat meegenomen wordt in de risico-inventarisatie voldoen aan de volgende criteria:

Voor de risico's zijn geen voorzieningen gevormd;

- De risico's kunnen van materiële betekenis zijn;
- De risico's zijn moeilijk operationeel te beheersen (risico ligt niet binnen beïnvloedingssfeer, beheersing is te kostbaar);
- De risico's zijn verzekerd of op te vangen binnen het budget in het jaar dat het risico zich voordoet.

Uit de risico-inventarisatie in 2015 zijn in totaal 4 risico's gedefinieerd en in het risicoprofiel vastgesteld. De risicobereidheid is onderzocht. In de tabel zijn acht risico's weergegeven, voor deze risico's worden in 2016 verbeteringen in gang gezet om het risicoprofiel te verlagen. Het huidige en het gewenste risicoprofiel is in kaart gebracht en de belangrijkste beheersmaatregel die daarbij zal worden genomen staat vermeld in de tabel.

Tabel risicobereidheid

Groep	Risico	Beheersmaatregel
Financieel	Rentenrisico niet gehedged kapitaal	Herstructurering financiering
		Vooraf solvabiliteitscheck
	Faillissement klanten	Holdinggarantie vragen
		Betaalgedrag volgen
	Faillissement deelneming	Opstellen deelnemingenbeleid
Organisatie	Onjuist ontwerp/bestek	GSP-Kompas
		Risicosessies houden
		Aansprakelijkheid vergroten
Juridisch	Achterstallig onderhoud infrastructuur	Assetmanagement invoeren
	Intrekken Stortvergunning	Duurzaam waterbodembeheer
		Onderzoeken slibtoepassingen
Technisch	Bodembeschadiging Jack-up-schepen	Controleberekening vooraf
		Ligplaats vaststellen
		Monitoring bodem achteraf
	Uitval ICT/internet	Redundantie systemen en glasvezel
		Back-up en recovery procedure

Onderstaand zijn de risico's opgenomen naar aanleiding van het gevoerde Treasury beleid door Groningen Seaports N.V.

#	Risico
1	Renterisico → Het renterisico was in 2015 tot een financieringsbedrag van € 100 miljoen (41% van het vreemd vermogen) middels een rentederivaat afgedekt, de feitelijke leningen zijn in 2015 middels kasgeldleningen aangetrokken waarover nu nog beschikbaarheidsrisico wordt gelopen.
2	Liquiditeitsrisico → Voor beheersing van dit risico worden periodiek liquiditeitsbegrotingen opgesteld en door tussentijdse monitoring eventueel bijgestuurd.
3	Kredietrisico → Er wordt alleen gehandeld met kredietwaardige partijen en er zijn procedures opgesteld om de kredietwaardigheid van deze partijen te controleren. Daarnaast zijn er richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke financiële instelling en debiteur te beperken en is er een strikte aanmaningsprocedure. Door deze maatregelen is het kredietrisico beheersbaar.
4	Bodemverontreiniging → Op aantal locaties in het beheersgebied is bodemverontreiniging aangetroffen. Sanering van gronden die in erfpacht zijn uitgegeven is een verantwoordelijkheid van de erfpachter. In geval van faillissement bestaat het risico dat de verplichting bij Groningen Seaports N.V. komt te liggen. Er kan voor dit risico geen betrouwbare inschatting worden gemaakt.

Doorrekening van deze risicoscenario's laat zien dat er een weerstandsbuffer bij Groningen Seaports N.V. benodigd is van € 25 mln.

Gezien de aard van de risico's is een tweejaarlijkse update van de risico's toereikend. In 2016 zal een nieuwe inventarisatie van de risico's plaatsvinden.

Weerstandscapaciteit

Ultimo 2015 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit: algemene reserve € 219.876.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming in Groningen Seaports N.V. De GR heeft alleen een deelneming in deze NV. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen afdekken.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van het onderhoud kapitaalgoederen uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa kant van de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports bestaat grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. Dit wordt hoofdzakelijk gefinancierd door middel van eigen vermogen. Er is geen financiering met vreemd vermogen voorzien. Wel speelt bij financiering het afgeven van garanties een rol. In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten worden overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In een borgstelling- en dienstverleningsovereenkomst hebben de GR en NV de afspraken hieromtrent vastgelegd. De borgstellingsovereenkomst vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR ten behoeve van Groningen Seaports N.V.

Jaarlijkse rapportage

Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden; en
3. De omvang van de geldleningen waarvoor door de GR borgtochten heeft afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR geen borgtochten heeft afgegeven;
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

Ter identificatie

11

EY & Young Accountants LLP

EY

In de borgstellingsovereenkomst is overeengekomen dat de bestaande leningen (economisch) vanaf 1 januari 2013 voor rekening en risico van Groningen Seaports N.V. komen. De juridische contractoverneming van de kasgeldleningen is in februari 2016 gerealiseerd. Vanaf dat moment staat de GR 100% borg voor financiering van de N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen.

Financiering boekjaar 2015

In het boekjaar 2015 zijn de kasgeldleningen aangetrokken door de GR Havenschap Groningen Seaports op basis van artikel 33 lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling:

33.1 Indien en voor zover de GR niet in staat is om haar (opeisbare) verplichtingen (waaronder begrepen verplichtingen strekkende tot gehele of gedeeltelijke aflossing van hoofdsommen, betaling van rente en/of kosten en/of afwikkeling van posities) jegens de bancaire financiers van de GR, waaronder begrepen wederpartijen in het kader van derivatentransacties, tijdig en adequaat na te komen, zijn de gemeenten en de provincie onvoorwaardelijk en onherroepelijk verplicht om de GR, in een verdeling met overeenkomstige toepassing van artikel 32, binnen tien (10) kalenderdagen na een daartoe strekkend verzoek, afkomstig van de GR, van voldoende gelden te voorzien om de GR in staat te stellen aan vorenbedoelde verplichtingen te voldoen.

In 2015 zijn de volgende kasgeldleningen aangetrokken:

Startdatum	Stopdatum	Leninghouder	Bedrag	Wettelijke rente	Effectieve rente	Wettelijke rente
07-10-14	13-01-15	Bank Nederlandse Gemeenten	56.000.000	0,280%	0,079%	0,201%
10-10-14	15-01-15	Bank Nederlandse Gemeenten	25.000.000	0,280%	0,079%	0,201%
10-10-14	12-01-15	Aegon Levensverzekering	12.500.000	0,170%	0,079%	0,091%
10-10-14	12-01-15	Aegon Custody BV	12.500.000	0,170%	0,079%	0,091%
11-11-14	10-02-15	Bank Nederlandse Gemeenten	59.000.000	0,300%	0,080%	0,220%
28-11-14	15-01-15	Bank Nederlandse Gemeenten	12.700.000	0,400%	0,026%	0,374%
09-12-14	10-03-15	Bank Nederlandse Gemeenten	51.000.000	0,400%	0,082%	0,318%
06-01-15	02-04-15	Bank Nederlandse Gemeenten	12.000.000	0,280%	0,075%	0,205%
12-01-15	14-04-15	Aegon Levensverzekering	12.500.000	0,070%	0,070%	0,000%
12-01-15	14-04-15	Aegon Custody BV	12.500.000	0,070%	0,070%	0,000%
13-01-15	16-04-15	Bank Nederlandse Gemeenten	56.000.000	0,270%	0,070%	0,200%
15-01-15	14-04-15	Bank Nederlandse Gemeenten	42.500.000	0,270%	0,070%	0,200%
10-02-15	12-05-15	Bank Nederlandse Gemeenten	60.000.000	0,250%	0,053%	0,197%

Ter identificatie

12

Ernst & Young Accountants LLP

Ernst & Young

10-03-15	09-06-15	Bank Nederlandse Gemeenten	50.000.000	0,235%	0,036%	0,199%
02-04-15	07-07-15	Bank Nederlandse Gemeenten	12.000.000	0,220%	0,019%	0,201%
09-04-15	07-07-15	Bank Nederlandse Gemeenten	17.000.000	0,220%	0,016%	0,204%
14-04-15	14-07-15	Aegon Levensverzekering	12.500.000	0,070%	0,012%	0,058%
14-04-15	14-07-15	Aegon Custody BV	12.500.000	0,070%	0,012%	0,058%
14-04-15	14-07-15	Bank Nederlandse Gemeenten	44.000.000	0,210%	0,012%	0,198%
16-04-15	16-07-15	Bank Nederlandse Gemeenten	56.000.000	0,210%	0,012%	0,198%
12-05-15	09-06-15	Menzis Zorgverzekeraar	30.000.000	0,040%	-0,044%	0,084%
12-05-15	11-08-15	Bank Nederlandse Gemeenten	29.000.000	0,200%	-0,009%	0,209%
09-06-15	22-07-15	Menzis Zorgverzekeraar	30.000.000	0,060%	-0,063%	0,123%
09-06-15	10-09-15	Bank Nederlandse Gemeenten	51.000.000	0,190%	-0,013%	0,203%
14-07-15	25-08-15	Aegon Levensverzekering	12.500.000	0,060%	-0,069%	0,129%
14-07-15	25-08-15	Aegon Custody BV	12.500.000	0,060%	-0,069%	0,129%
14-07-15	14-09-15	Bank Nederlandse Gemeenten	42.000.000	0,180%	-0,039%	0,219%
16-07-15	13-10-15	Bank Nederlandse Gemeenten	56.000.000	0,190%	-0,018%	0,208%
22-07-15	13-08-15	Bank Nederlandse Gemeenten	30.000.000	0,100%	-0,072%	0,172%
11-08-15	12-11-15	Bank Nederlandse Gemeenten	32.000.000	0,175%	-0,024%	0,199%
13-08-15	12-11-15	Bank Nederlandse Gemeenten	30.000.000	0,175%	-0,024%	0,199%
25-08-15	17-11-15	Aegon Levensverzekering	12.500.000	0,110%	-0,031%	0,141%
25-08-15	17-11-15	Aegon Custody BV	12.500.000	0,110%	-0,031%	0,141%
10-09-15	08-10-15	Syntus Achmea Geldmarktfonds	51.000.000	0,050%	-0,104%	0,154%
14-09-15	12-10-15	Menzis Zorgverzekeraar	42.000.000	0,070%	-0,104%	0,174%
02-10-15	10-12-15	Bank Nederlandse Gemeenten	7.300.000	0,150%	-0,070%	0,220%
13-10-15	10-12-15	Bank Nederlandse Gemeenten	54.000.000	0,130%	-0,072%	0,202%
08-10-15	10-11-15	Syntus Achmea Geldmarktfonds	51.000.000	0,025%	-0,112%	0,137%
12-10-15	11-11-15	Menzis Zorgverzekeraar	42.000.000	0,060%	-0,112%	0,172%
12-11-15	04-01-16	Bank Nederlandse Gemeenten	62.000.000	0,100%	-0,090%	0,190%
17-11-15	04-01-16	Bank Nederlandse Gemeenten	25.000.000	0,100%	-0,090%	0,190%
10-11-15	04-01-16	Bank Nederlandse Gemeenten	52.000.000	0,100%	-0,090%	0,190%
11-11-15	04-01-16	Bank Nederlandse Gemeenten	42.000.000	0,100%	-0,090%	0,190%
10-12-15	04-01-16	Bank Nederlandse Gemeenten	60.000.000	0,100%	-0,171%	0,271%

Het totaal aan kasgeldleningen per 31 december 2015 bedraagt € 241 mln.

Derivaten

Op 14 juni 2013 is Groningen Seaports N.V. opgericht en zijn de derivatencontracten economisch ingebracht in Groningen Seaports N.V. door middel van de akte van inbreng. Voor de juridische inbreng is nieuwe ISDA/CSA documentatie van Société Générale (SG) ontvangen. Deze zijn door een externe deskundige beoordeeld en vergeleken met de GR juridische contracten die eerder met de bank waren afgesloten.

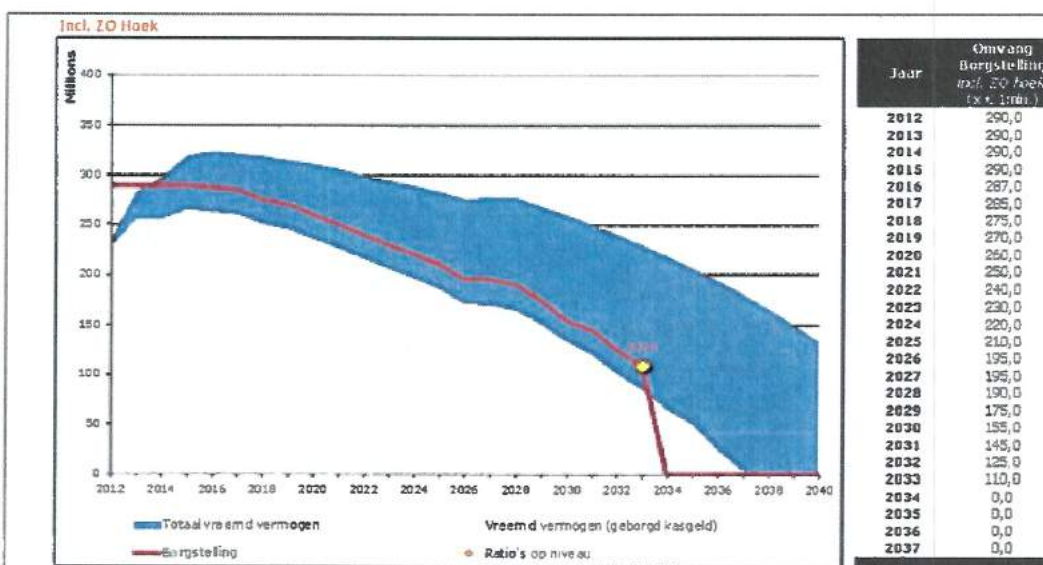

Op 4 juli 2014 heeft het Algemeen Bestuur de borgstellingsovereenkomst en vaststellings-overeenkomst goedgekeurd. Daarmee is het contract zowel juridisch als economisch volledig op naam van Groningen Seaports N.V. gesteld.

De Gemeenschappelijke Regeling heeft in de borgstellingsovereenkomst van 4 juli 2014 zich borg gesteld voor enige betaling die de vennootschap uit hoofde van de CSA jegens SG verplicht is te doen. De marktwaarde van het derivaat ultimo 2015 bedraagt € 45,8 mln negatief. Uit hoofde van de CSA had Groningen Seaports N.V. ultimo 2015 een bedrag van € 41,1 mln gestort bij SG.

Borgstellingsplafond

Op 14 juni 2013 is borgstellingsovereenkomst getekend en zijn afspraken gemaakt over de hoogte van het borgstellingsplafond en duur van de borgstelling, zie grafiek.

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats. De GR heeft dan ook geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR, deze functie is met ingang van oktober 2015 structureel volledig buiten de organisatie van de NV en de participanten belegd. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden. De

administratieve organisatie (financiële administratie, archivering etc.) wordt steeds meer overgenomen van de organisatie van de N.V. Voor de werkzaamheden die door de N.V. t.b.v. GR uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend.

2.2.6 F. Verbonden partijen

De enige verbonden partij van GR Havenschap Groningen Seaports betreft Groningen Seaports N.V., waar GR Havenschap Groningen Seaports 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198.058.000.

Daarnaast staat de GR Havenschap Groningen Seaports borg voor Groningen Seaports N.V., zie paragraaf financiering. Periodiek wordt door Groningen Seaports N.V. gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Naam:	Groningen Seaports N.V.
Vestigingsplaats:	Delfzijl
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	De vennootschap heeft als doel: 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied; Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.

Ter identificatie

15

Ernst & Young Accountants LLP

EY

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.	
Eigen vermogen:	31 december 2014:	€ 201.785.000
	31 december 2015:	€ 205.334.000
Vreemd vermogen:	31 december 2014:	€ 306.935.000
	31 december 2015:	€ 299.038.000
Resultaat boekjaar:	2014:	€ 2.691.000
	2015:	€ 3.550.000

Behoudens Groningen Seaports N.V. heeft GR Havenschap Groningen Seaports geen andere verbonden partijen.

Ter identificatie

16

Ernst & Young Accountants LLP

 Bulgarina

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2015

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2015	31-12-2014
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2	2
- Investerings met een economisch nut	2	2
Financiële vaste activa	220.064	220.064
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
- Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal vaste activa	220.066	220.066
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.076	3.057
- Overige vorderingen	3.076	3.057
Liquide middelen	1	3
- Banksaldi	1	3
Totaal vlottende activa	3.077	3.060
Totaal generaal	223.143	223.126

(bedragen x € 1.000,-)		
PASSIVA	31-12-2015	31-12-2014
Vaste passiva		
Eigen vermogen	219.876	219.472
- Algemene reserve	219.472	219.685
- Gerealiseerd resultaat	404	-213
Totaal vaste passiva	219.876	219.472
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.267	3.654
- Overige schulden	627	815
- Overige overlopende passiva	2.640	2.839
Totaal vlottende passiva	3.267	3.654
Totaal generaal	223.143	223.126
Gewaarborgde geldleningen	241.000	228.700

Ter identificatie

18

Ern & ... Accountants LLP

3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het jaar 2015

	Raming begrotingsjaar 2015	Realisatie begrotingsjaar 2015	Realisatie vorig begrotingsjaar
	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten	2.412	2.625	2.505
Operationeel resultaat	2.412	2.625	2.505
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	2.412	2.640	2.490
Financiële lasten	-191	389	-198
Saldo financiële baten en lasten	2.221	3.029	2.292
Gerealiseerde resultaat	-191	404	-213

Ter identificatie

19

Ernst & Young Accountants LLP

Ernst & Young Accountants LLP
1000 Amsterdam, The Netherlands

3.3 Toelichtingen

3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Bepaalde verplichte overzichten zijn echter niet van toepassing zijn op de GR en daarom niet zijn opgenomen in de jaarrekening. Het betreft de volgende zaken:

- overzicht van algemene dekkingsmiddelen;
- uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van de post onvoorzien;
- overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Verantwoording van de financiering

In het kader van de verzelfstandiging is tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V. De borgstelling van de GR bedroeg in 2015 maximaal 80% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V., met een maximum van € 290 miljoen, gebaseerd op de reeds geaccordeerde projecten, vervangingsinvesteringen en interne projecten. Tevens heeft de GR zich verplicht borg te staan voor de aangehouden derivatenportefeuille bij Société Generale waarvan de hoofdsom ultimo 2015 € 100 miljoen bedraagt.

Als tegenprestatie voor de verplichtingen van de GR heeft Groningen Seaports N.V. de verplichting om haar bedrijfsvoering zodanig in te richten en uit te voeren, dat zij op zo kort mogelijke termijn financieel onafhankelijk van de GR kan functioneren. Na de verzelfstandiging is echter gebleken dat banken geen nieuwe financiering (bijvoorbeeld kasgeldleningen) aan Groningen Seaports N.V. wensen te verstrekken, daar de borgstelling door de GR slechts 80% van de financieringsbehoefte bedraagt. De GR is in 2015 derhalve blijven voorzien in de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft hiervoor tevens nieuwe (kortlopende) kasgeldleningen aangetrokken, ter herfinanciering van de in 2015 aflopende kasgeldleningen.

Dit betekent dat de leningovereenkomsten van de opgenomen kasgeldleningen juridisch gedurende het jaar 2015 nog op naam stonden van GR Havenschap Groningen Seaports en dat de financiering in principe derhalve in de jaarrekening 2015 van GR Havenschap Groningen Seaports dient te worden verantwoord.

Op grond van de verzelfstandigingsovereenkomst tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. en de akte van inbreng is de financiering economisch gezien volledig ingebracht in Groningen Seaports N.V. Tevens handelden de betrokken partijen (de GR, de NV en overige belanghebbenden) als ware de financiering volledig op naam is gesteld van Groningen Seaports N.V.

In februari 2016 zijn de kasgeldleningen ook daadwerkelijk op naam gesteld van de N.V. Er is tevens een nieuwe borgstellingsovereenkomst gesloten waarin is afgesproken dat de GR volledig borg staat voor de betreffende kasgeldleningen.

Op basis van voorgaande overwegingen inzake de economische realiteit en het inzichtsvereiste wordt de financiering, bestaande uit de opgenomen kasgeldleningen en de afgesloten derivaten (renteswaps), volledig verantwoord in de jaarrekening 2015 van Groningen Seaports N.V.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als GR Havenschap Groningen Seaports participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Leningen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de jaarlijkse aflossingen en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de GR Havenschap Groningen Seaports gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2015

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

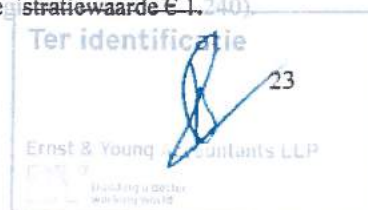
De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1,-)	Boekwaarde per 31-12-2014	Mutatie 2015	Boekwaarde per 31-12-2015
In erfpacht uitgegeven gronden	1.234	6	1.240
Bruto voorraad Groningen Seaports	980	-3	977
Totaal	2.214	3	2.217

De in erfpacht uitgegeven gronden betreffen de in het kader van de verzelfstandiging in eeuwigdurende erfpacht uitgegeven gronden aan Groningen Seaports N.V. De in erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen een registratiewaarde van € 1 per hectare.

Uitgegeven terreinen / In erfpacht uitgegeven gronden (in ondererfpacht uitgegeven door Groningen Seaports N.V.)

Dit betreffen de in erfpacht uitgegeven gronden, infrastructuur in gebruik door GSP, langdurige verhuur en opstal. De in erfpacht uitgegeven gronden betreffen de gronden welke door GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht zijn uitgegeven dan wel teruggenomen. Dit betekent dat deze gronden door Groningen Seaports N.V. in erfpacht zijn uitgegeven aan externe partijen. Per 31 december 2014 betroffen de totaal Uitgegeven terreinen 1.234 hectare (registratiewaarde € 1.234). Per saldo bedraagt de mutatie in 2015 6 hectare (registratiewaarde € 6) en resteert per 31 december 2015 1.240 hectare (registratiewaarde € 1.240).

Bruto voorraad GSP/In erfpacht uitgegeven gronden (voorraad Groningen Seaports N.V.)

Dit betreffen de gronden welke door GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke tot de netto-voorraad grond van Groningen Seaports N.V. behoren. Dit betekent dat deze gronden door Groningen Seaports N.V. nog kunnen worden verkocht of in (onder)erfpacht kunnen worden uitgegeven.

Per 31 december 2014 betroffen deze gronden 980 hectare (met een registratiewaarde van € 980). Per saldo bedraagt de mutatie in 2015 3 hectare (registratiewaarde € 3) en resteert per 31 december 2015 977 hectare (registratiewaarde € 977).

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal	220.064	220.064

GR Havenschap Groningen Seaports heeft per 14 juni 2013 een 100% belang verkregen in Groningen Seaports N.V. In het kader van de verzelfstandiging is de verkrijgingsprijs hiervan gesteld op € 198.058.000. Op de deelneming Groningen Seaports N.V. vinden conform BBV geen vermogensmutaties plaats tenzij de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs. Hiervan is ultimo 2015 geen sprake.

De verstrekte lening heeft een onbepaalde looptijd en Groningen Seaports N.V. is niet verplicht om tussentijds af te lossen. De maximale aflossing bedraagt 5% per jaar. De verstrekte lening is direct opeisbaar indien:

- Groningen Seaports N.V. tekort schiet in enige betalingsverplichting jegens de GR.
- Overige schulden van de NV direct opeisbaar zijn en Groningen Seaports N.V. hierbij in verzuim is.
- Groningen Seaports N.V. zonder voorafgaande toestemming van de GR partij is of zal zijn bij een fusie of splitsing.

Ter identificatie

24

Ernst & Young Accountants LLP
 Accountants & Tax Advisors

- Groningen Seaports N.V. als rechtspersoon wordt ontbonden, nietig wordt verklaard, in staat van faillissement is verklaard dan wel voorlopige surseance van betaling wordt verleend.
- Indien de dienstverleningsovereenkomst/erfpachten tussen de GR en de NV eindigen.

GR Havenschap Groningen Seaports heeft geen zekerheden verkregen ter waarborging van de nakoming van de verplichtingen door Groningen Seaports N.V. Groningen Seaports N.V. is jaarlijks over de hoofdsom een rente van 3% per jaar verschuldigd.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen overige vorderingen met betrekking tot uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Te vorderen rente	660	660
Te vorderen borgstellingsvergoeding	1.980	1.830
BTW compensatiefonds	436	567
Totaal	3.076	3.057

- De post te vorderen rente betreft de rente die Groningen Seaports N.V. verschuldigd is op de langlopende lening.
- De te vorderen borgstellingsvergoeding betreft de vergoeding over de 80% borgstelling die door GR Havenschap Groningen Seaports is afgegeven aan Groningen Seaports N.V.
- De post BTW compensatiefonds betreft de te vorderen omzetbelasting die via het BTW compensatiefonds terug gevorderd wordt.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
Banksaldi	1	3
Totaal	1	3

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000,-)	
Algemene reserve 1 januari	219.685
verwerking resultaat voorgaand boekjaar	-213
Totaal 31 december	219.472

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	627	815
Overlopende passiva	2.640	2.839
Totaal	3.267	3.654

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
Overige schulden	627	815
Totaal	627	815

De post overige schulden heeft volledig betrekking op een rekening-courantverhouding met Groningen Seaports N.V. Over de rekening-courantverhouding wordt geen rente vergoed.

Ter identificatie

26

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume		
Vergoeding diensten Groningen Seaports N.V.	2.640	2.490
Nog te betalen rente	0	334
Accountantskosten	0	15
Totaal	2.640	2.839

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Aard/omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2014
Groningen Seaports N.V.	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	241.000	228.700

In het kader van de verzelfstandiging is tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V. De borgstelling van de GR bedroeg op grond hiervan in 2015 maximaal 80% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V., met een maximum van € 290 miljoen, gebaseerd op de reeds geaccordeerde projecten, vervangingsinvesteringen en interne projecten. Ultimo 2015 bedraagt de verstrekte borgstelling € 241 miljoen en het borgstellingsplafond bedraagt € 290 miljoen, zie paragraaf financiering (blz 14).

Borgstellingsovereenkomst

Art. 4.1	80%	€ 255.000.000	Geaccordeerde projecten
Art. 5.1	80%	€ 8.000.000	Vervangingsinvesteringen
Art. 6.1	80%	<u>€ 5.000.000</u>	Interne projecten
		€ 268.000.000	
Art. 7.2	80%	<u>€ 23.000.000</u>	Onvoorziene projecten
		€ 291.000.000	

Het leningsplafond bedraagt echter € 290 miljoen (zie borgstellingsovereenkomst). Derhalve is dit ook het maximale borgstellingsplafond. In 2015 zijn door de GR Havenschap Groningen Seaports geen bedragen betaald uit hoofde van verleende borgstelling.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeenschappelijke regeling voor toekomstige jaren is verbonden

Naast de verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen is geen sprake van overige niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen.

3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2015

	Realisatie begrotingsjaar 2015	Raming begrotingsjaar 2015	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar	Realisatie begrotingsjaar 2014
Lasten				
Dienstenvergoeding	2.640	2.412	-	2.490
Accountantskosten	15	-	-	-
Administratie- en beheerskosten	71	-	-	-
Doorbelasting kosten aan NV	-101	-	-15	15
Saldo totaal lasten	2.625	2.412	-15	2.505
Financiële baten				
Rente lening Groningen Seaports N.V.	660	660	-	660
Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	1.980	1.752	-	1.830
Saldo totaal financiële baten	2.640	2.412	-	2.490
Financiële lasten				
Rente deelnemers	-191	-191	-	-191
Overige	7	-	7	-7
Correctie rente deelnemers m.b.t. jaren 2013 t/m 2015	573	-	573	-
Saldo totaal financiële lasten	389	-191	580	-198
Saldo totaal financiële baten en lasten	3.029	2.221	580	2.292
Gerealiseerde resultaat	404	-191	595	-213

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming na wijziging zijn:

In 2015 heeft Groningen Seaports N.V. de rente deelnemers, rente overige en administratieve kosten over de jaren 2013 t/m 2015 op grond van gemaakte afspraken vergoedt aan GR Havenschap Groningen Seaports. Het dagelijks bestuur vindt het een onwenselijke situatie dat in de jaren 2013 en 2014 een negatief resultaat is gerealiseerd wat verband houdt met de uitgekeerde rentevergoeding aan de participanten, administratieve kosten en rentelasten rekening-courant Groningen Seaports N.V. Het dagelijks bestuur van de GR Groningen Seaports heeft aan directie en RvC voorgesteld dat deze kosten in 2015 ten laste van de Groningen Seaports N.V. worden gebracht middels vergoeding in rekening-courant. Directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben hi

met ingestemd en deze

 29
 Directie en RvC van Groningen Seaports N.V.

doorbelasting in de jaarrekening 2015 doorgevoerd. Verder zijn voor de inzichtelijkheid de accountants- en beheerkosten van de GR afgesplitst van de dienstenvergoeding.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

Bij GR Havenschap Groningen Seaports kwalificeren de leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks bestuur als topfunctionaris.

De leden van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling bestaat uit leden die deze functie vervullen vanuit de rol van gemeenteraadslid, statenlid of lid van het college van burgemeester en wethouders of gedeputeerde staten. Bestuursleden ontvangen daarom geen vergoeding voor de werkzaamheden.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling wordt gevormd door het Algemeen Bestuur en een uit haar midden aangewezen Dagelijks Bestuur. Ook zijn er vervangers door de participanten aangewezen in het geval van ontstentenis van het betreffende lid. Ook het Dagelijks Bestuur ontvangt geen vergoeding voor de werkzaamheden. Om deze reden gaan wij hierna niet nader in op de bezoldiging van de leden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur, daar deze gesteld nihil bedraagt.

Over de jaren 2014 en 2015 bestond het bestuur uit de volgende leden:

Leden AB:

Gemeente/provincie:	Naam (2014 en 2015):	Functie:	Met ingang van 2 juli 2015
Provincie Groningen	M. Boumans	voorzitter	Patrick H.R. Brouns
Provincie Groningen	H. Staghouwer	lid	Eelco Eikenaar
Provincie Groningen	W. Moorlag	plv. lid	Fleur Q. Gräper-van Koolwijk
Provincie Groningen	Jan Wolters	lid	
Provincie Groningen	M. Wulfse	lid	Gerrit Jan Steenberg
Provincie Groningen	R. Visser	plv. lid	Bianca Kruize

Gemeente Delfzijl	Hans Ronde	lid	
Gemeente Delfzijl	Jan Menninga	lid	
Gemeente Delfzijl	IJzebrand Rijzebol	plv. lid	
Gemeente Delfzijl	Cor Buffinga	lid	
Gemeente Delfzijl	Leo Sparreboom	lid	
Gemeente Delfzijl	Rob Kok	plv. lid	
Gemeente Eemshond	Harald Bouman	lid	
Gemeente Eemshond	Harrie Sienot	lid	
Gemeente Eemshond	Theo Berends	plv. lid	
Gemeente Eemshond	Alie Spijk-van de Pol	lid	
Gemeente Eemshond	Peter op 't Holt	lid	
Gemeente Eemshond	Germ Martini	plv. lid	

Leden DB:

Gemeente/provincie:	Naam (2014 en 2015):	Functie:	Met ingang van 2 juli 2015
Provincie Groningen	M. Boumans	voorzitter	Patrick H.R. Brouns
Provincie Groningen	H. Staghouter	plv. lid	Eelco Eikenaar
Gemeente Delfzijl	Hans Ronde	lid	
Gemeente Delfzijl	Jan Menninga	plv. lid	
Gemeente Eemshond	Harald Bouman	lid	
Gemeente Eemshond	Harrie Sienot	plv. lid	

Aan de leden van het algemeen bestuur van
GR Havenschap Groningen Seaports
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Groningen, 22 maart 2016

LVR5-A82JV8/mb

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2015, voorzien van onze controleverklaring d.d. 22 maart 2016.

Tevens zenden wij u twee losse exemplaren van bovengenoemde controleverklaring. Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze controleverklaring in exemplaren van de jaarstukken 2015, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring die niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat een afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening zoals opgenomen in de Overige gegevens van de bijgaande – door ons gewaarmerkte – jaarstukken wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening.

Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening).

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door de leden van het dagelijks bestuur en te worden aangeboden aan het algemeen bestuur. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld door het algemeen bestuur en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de vergadering van het algemeen bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor deze vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.T.H. Wortelboer RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen: voor identificatie gewaarmerkte jaarstukken
ondertekende controleverklaring ten behoeve van uw eigen archief
was getekend controleverklaring behorende bij openbaar te maken stukken
informatieblad Openbaarmaking van controleverklaringen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports
(hierna: GR Havenschap Groningen Seaports)

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2015 van GR Havenschap Groningen Seaports te Delfzijl gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports, zoals opgenomen in het normenkader welke bij besluit van 18 december 2015 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol welke bij besluit van 18 december 2015 is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van GR Havenschap Groningen Seaports. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur bij besluit van 18 december 2015 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van GR Havenschap Groningen Seaports een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3, onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 22 maart 2016

Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.T.H. Wortelboer RA

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports
(hierna: GR Havenschap Groningen Seaports)

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2015 van GR Havenschap Groningen Seaports te Delfzijl gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports, zoals opgenomen in het normenkader welke bij besluit van 18 december 2015 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol welke bij besluit van 18 december 2015 is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van GR Havenschap Groningen Seaports. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur bij besluit van 18 december 2015 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van GR Havenschap Groningen Seaports een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3, onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 22 maart 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.T.H. Wortelboer RA

1 **Condities**

De machtiging om de controleverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities:

- Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het oordeel dat de jaarrekening oproepbaar is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het ten behoeve van de algemene vergadering uit te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte jaarrekening wordt opgenomen.
- De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het bij het handelsregister te deponeren verslag mits de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt.
- De voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening waarin op grond van artikel 2:397 BW vereenvoudigingen zijn aangebracht, dient te zijn ontleend aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening. Een concept van deze voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening dient aan ons ter inzage te worden gegeven.
- De controleverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gegevens die elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de controleverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Raad van commissarissen en raad van bestuur

De accountant zendt zijn controleverklaring doorgaans aan de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Dit is in overeenstemming met Bnek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat in artikel 393 onder meer zegt: "De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring." "De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan de raad van commissarissen en aan het bestuur."

2.2 Algemene vergadering

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan na
ontvankelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder
openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel
aan een zodanige groep van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen.
Verspreiding onder aandeelhouders d.i. leden valt ook onder dit begrip
openbaar maken, zodat voor het opnemen van de controleverklaring in het
verslag dat aan de algemene vergadering wordt uitgebracht machtiging van de
accountant nodig is.

2.3 Controleverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in het verslag waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de controleverklaring betrekking heeft. Deze conditie stoelt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan tezamen met de verantwoordingsrapportage waarop die verklaring betrekking heeft.

De accountant zal ook altijd de overige inhoud van het verslag willen zien omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum controleverklaring en algemene vergadering

Aanda: hi dient geschenken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de controleverklaring en de datum van de algemene vergadering waar n omtrent de vaststelling van de jaarrekening wordt besist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dert namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de controleverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd.

Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiele betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountant te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de controleverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen

beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met de eiding en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Handelsregister

De jaarrekening wordt (bij onder titel 9 BWZ vallende rechtspersonen samen met het jaarverslag en de overige gegevens: overige eed aan de algemene vergadering. De algemene vergadering beslist over de vaststelling van de jaarrekening. Pas na de vaststelling van de jaarrekening door de algemene vergadering is sprake van een vennootschappelijke jaarrekening. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. Aan de vennootschappelijke jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de controleverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde controleverklaring. Het is de vennootschappelijke jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens bij het handelsregister wordt openbaar gemaakt. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de controleverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt, kan de controleverklaring worden toegevoegd aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening en bij tijdige deponeering van het verslag ten kantore van het handelsregister als onderdeel van dit verslag worden openbaar gemaakt.

2.6 Openbaarmaking op andere wijze

De jaarrekening kan ook worden opbaar gemaakt op andere wijze dan door deponering bij het handelsregister. De controleverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volle ged jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening opbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enigzins door de accountant gegeven mededeling wordt opbaar gemaakt, tenzij:

- a. hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is, of
- b. op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan

Indien niet de volledige Jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Bij het opnemen van de jaarrekening en de controeverklaring op Internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening vraagt.

2.7 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountant nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere aartstukken is gedeponeerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is dus opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.8 Gebeurtenissen na de algemene vergadering

Indien na de vaststelling van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet u ettemin de bij de vastgestelde jaarrekening afgegeven controleverklaring worden gehandhaafd, evenals de bij het handelsregister neergelegde controleverklaring. In dat geval dient de rechtspersoon over deze feiten en omstandigheden een mededeling bij het handelsregister te deponeren, voorzien van een controleverklaring. Ook in deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.